

Joulumatinean järjestää Ruusu-Risti Kansallisteatterissa 2. joulupäivänä klo 12 päivällä. Ohjelmassa on Pekka Ervastian esitelmä aiheesta »Kristuksen toinen tuleminen», kantaahti. omistettu Pekka Ervastille hänen täyttäessään 50 vuotta, kirj. Juss Snellman, säv. Erkki Melartin, esittävät Hilda Pihlajamäki, Erkki Melartin ja Thure Åberg sekä R. R:n kuoro. Annikki Uimosen yksinlaulua sekä trio Hugo Huttunen, Karl Bachblom ja Väinö Kuutti. Pääsylippuja myydään Kansallisteatterin lippumyymälässä 2 joulupäivänä klo 11—12 päivällä.

24.12.2025 Helsingin Sanomat no 349 (digiarkisto)

Kristuksen toinen tuleminen, 1

Pekka Ervastian esitelmä 26/12 1925

Aina siitä saakka, kun Jeesus Kristus itse puhui Ihmisen Pojan tulemukselta ja omasta tulemisestaan, on kristikunnassa odotettu Hänen toista tulemistaan. Kerrotaanhan, että jo ensimmäisessä seurakunnassa

Jerusalemmissä, jota apostoli Pietari johti, vallitsi usko, että Jeesus Kristus vielä palaa takaisin. Ja historiasta tiedämme, että tämä toivo on vuosisatojen vierieissä, silloin tällöin uudistunut. Varsinkin vuonna 1000 odotettiin, että Kristus ilmaantuisi uudestaan. Tiedämme myös, että meidät päivinä on tätä tapausta odotettu ja odotetaan yhä; on ollut paljon ennustuksia siitä, että Kristus nyt tulee pian, ja tämän vuoden helmikuussahan odotettiin sen tapahtuvan. Ja vaikka ei se silloin tapahtunutkaan, niin ei se usko silti ole mennyt, vaan laajoissa piireissä yhä odotetaan Kristuksen toista tulemistä. Olemme kuulleet, että Teosofisen Seuran yhteydessä on toista vuosikymmentä sitten perustettu erikoinen liike, Idän Tähti, joka nimenomaan odottaa tätä Kristuksen toista tulemistä, ja olemme kuulleet, että tämä tuleminen tapahtuisi pian. Myöskin on jo näytetty sitä nuorta ihmistä, jonka kautta Kristus tulisi ilmenemään, jonka ruumiin Hän kokonaan valtaisi, niinkuin on sanottu.

Minkätähden on tällä tavalla pitkin matkaa aina silloin tällöin uudistunut usko Kristuksen toiseen tulemiseen tässä ulkonaisessa, persoonallisessa merkityksessä? Siihen on syynä ehkä se, että Jeesus Kristus puhui oman tulemisessa yhteydessä maailman lopusta, tai, jos tarkemmin käännämme sanat, aikakauden lopusta. Ja maailman lopun yhteydessä Kristus siis tulisi tuomitsemaan eläviä ja kuolleita ja perustamaan tuhatvuotista valtakuntaa. Ja juuri se, että Hän itse tulemisensa yhteydessä mainitsi tällaisia fyysillisen elämän asioita, on johtanut siihen, että Hänen tulemistaan aina on käsitetty tällä ulkonaisella tavalla. Silloin tällöin on uudistunut tuo usko, että maailman loppu on lähellä, on nähty kaikenlaisia selviä todistuksia siitä, että ihmiskunta on nyt vajonnut niin syvään syntiin, ettei ole muuta pelastusta, kuin maailman loppu.

Sillä tavalla on ennustettu ja julistettu Kristuksen tulemistä – ja kuitenkin Hän ei ole tullut. Jeesus Kristus ei ole tullut ulkonaisesti, Hän ei ole persoonallisesti uudestaan ilmestynyt maan päälle. Ja me voisimme aivan yhtä hyvin ennustaa; Hän ei tule sitä liioin tekemään. Hän ei tule niin, kuin on uskottu. Sillä jos me rupeamme näitä tällaisia ennustuksia ajattelemaan, jos niitä pohdimme ja kysymme, mitä niissä piilee, mikä totuus on niiden takana, silloin meidän totuuden etsijöinä, ihmisinä, jotka emme tahdo umpimähkään mitään uskoa, on etsittävä siihen vastaus. Millä tavalla voimme saada vastauksen siihen? Maailman, kulttuurin ihmiset, materialistimieliset ihmiset ilman epäilyksiä vastaisivat: ei Kristus tule, joka kuollut on, ei hän tule. He siis ratkaisisivat tuohon toiseen suuntaan, ei-tulemiseen missään ulkonaisessa merkityksessä. Mutta jos emme tyydy mihinkään tuommoiseen järkipäätelmään, semmoiseen selitykseen, jonka meidän oma järkemme ja ajatuksemme voisi antaa. vaan jos seisomme elämän edessä ja tahdomme tietää totuuden, tahdomme tietää, miten asiat ovat, silloin emme tahdo omalla järjellämme mitään päättää.

Nyhtä juuri teosofeista, niistä ihmisistä, joita nimitämme teosofisiksi totuuden etsijöiksi, sanotaan ja on pitkin matkaa sanottu kirkollisella taholla: ne ihmiset luottavat omaan järkeensä, ne ovat niitä, jotka joutuvat harhateille siksi, että luopuvat Jumalasta ja turvautuvat omaan järkeensä. Näin on teosofeista monta kertaa sanottu. Mutta kuinka lyhytnäköinen tuo arvostelu on! Totuuden etsijä, joka seisoo elämän edessä niinkuin suuren arvoituksen ja kysymyksen edessä, ei vetoa omaan järkeensä, sillä hän tietää, että hänen järkensä on liian pieni. Ja kuinka hän järjellään ratkaisisi ja päättäisi elämän suuria asioita? Silloinhan hän asettuisi jumalaksi, silloin hän sanoisi: „minä olen luoja, olen koko maailman tasalla.“ Niin ei tee totuuden etsijä, ei hän luota siihen järkeen, kuolevaisen ajatukseen ja ymmärrykseen, joka hänen kanssaan kuolee. Hän tietää ainoastaan sen, että järjetöntä ei voi mikään olla. Järki on hänelle yksi elämän aistimismuoto, tajunnan työtapa. Ja mikään ei voi olla järjetön, se, mikä on, on lain, syyn ja seurauksen alaista. Järjellä on paikkansa ja suuri tehtävänsä, mutta järki ainoastaan katselee jumalallista totuutta, joka sille itsensä ilmoittaa. Siis järki ei päätä, mikä totuus on, vaan se juuri kysyy, mikä on totuus. Me ihmiset, sentähden, että olemme järkiolentoja, olemme muuta, kuin eläimiä, olemme ajattelevia, ymmärrykseen pyrkiviä olentoja.

Sentähden me ihmiset sanomme: „Oi, mikä on totuus, kuka olet sinä, elämän Herra, sinä Jumala? Näytä kasvosi meille!“ Näin me tuskassamme huudamme. Eläin ei sitä tee, ja ihminen, joka alistuu olemaan eläimen kannalla, joka ainoastaan tahtoo syödä, juoda, nukkua ja tehdä työtä, ei ole vielä ottanut kiinni omasta inhimillisyydestään, järkevyydestään, hän ei ole tarttunut siihen, mikä hänessä on jumalallista, sillä hänessä on jumalallista se järki, joka kysyy, joka tahtoo Jumalan tuntea, totuuden tietää.

Ja ihminen, joka on totuuden etsijä, hän kyllä syvästi tuntee, että totuus, joka voisi hänelle paljastua, Jumala, joka voisi hänelle näyttää kasvonsa, se ei ole mikään filosofinen johtopäätös, jota järjellä katsellaan, arvostellaan, vaan se on valo, joka täyttää koko elämän, koko etsijän rumiin ja sielun, koko hänen sydämensä, ajatuksensa ja järkensä. Ainoastaan sitä valoa saa katsella ja ihailla, sen valon edessä hänen järkensä saa polvistua ja kiittää.

Kun olemme totuuden etsijöitä ja kysymme, mikä on Kristuksen toinen tuleminen, niin emme kysy sitä sillä tavalla, että tahtoisimme järjellämme sen ratkaista, vaan sillä tavalla, että kysymme: Elämä, Jumala, Kristus, ilmoita itse meille, mikä on totuus, mikä on Kristuksen toinen tuleminen, mikä totuus piilee niiden Sinun sanojesi takana? Ja silloin niihin sanoihin, siihen kysymykseen me emme tahdo muuta vastausta, kuin sen vastauksen, minkä kokemus antaa., minkä henkinen kokemus; minkä tieto antaa.

Jos minä tahtoisin kuvailla tätä asiaa, jos tahtoisin tähän kysymykseen vastata, sanoisin: kahdenlainen on Kristuksen tuleminen. Ja Kristuksen tulemisesta missään ulkonaisessa merkityksessä emme ymmärrä, emme osaa ratkaista, ellemme ymmärrä, mikä on Kristuksen tuleminen sisäisessä merkityksessä, sillä Kristuksen tulemisella tarkoitetaan jotain, jota meidän täytyy kokea, jota meidän täytyy itse nähdä ja elää. Kristuksen toista tulemisesta jokainen ihminen odottaa, Kristuksen toinen tuleminen on jokaisen ihmisen tulevaisuudessa. Muistakaamme muutamia Jeesuksen Kristuksen lausuntoja. Johanneksen evankeliumissa kerrotaan, että Hän sanoi opetuslapsilleen kerran: „Jos en minä menisi pois teidän tyköänne, niin te ette oikein käsittäisi minua, totuutta. Teille on hyödyksi, että minä menen pois, sillä vasta sen kautta voi teidän luoksenne tulla Lohduttaja, totuuden Pyhä Henki, joka kertoo teille kaikki, selittää teille ja opettaa, muistuttaa teille kaikesta, mitä minä olen teille puhunut. Minun täytyy siis mennä pois, että minua ymmärtäisitte.“

Tästä me voimme jo aavistaa, että opetuslapset olivat persoonallisesti niin lähellä Jeesus Kristusta, että he näkivät vain Hänet, Hän oli heille Jumalan Poika, Kristus, niinkuin Pietari kerran todisti, kun Jeesus kysyi häneltä: „kenen sinä sanot minun olevan?“, sanoen: „Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika.“ Siis kun Hän oli heidän luonaan, joka oli heille Kristus, joka ilmensi heille Jumalan, niin että joka Hänet näki, näki Isän, niin opetuslasten silmät olivat kuin sokaistut, he eivät ymmärtäneet, kuin Hänet ihmisenä ja Jumalana. Sentähden Jeesus sanoi: „Te ette voi päästä salaisuuden perille, ellen minä mene pois.“

Nikodemukselle sanoi Jeesus kerran: „Ei kukaan voi tulla taivasten valtakuntaan, joka ei synny vedestä ja hengestä.“ Se ihminen, joka on henkisesti kokenut, mikä on Kristuksen toinen tuleminen, ymmärtää näitä tällaisia lauseita, hän ymmärtää niin ihmeellisellä tavalla nuo Jeesuksen sanat: „täytyy syntyä vedestä ja hengestä“. Hän ymmärtää, että mahdollisesti Jeesus ja kristikunta alkuaikoina pani toimeen vertauskuvalaisia toimituksia, joiden avulla he koettivat näyttää, mitä Jeesus Kristus oli tarkoittanut vedestä syntymisellä. Pantiin toimeen kastaminen, joka muistutti vedestä syntymisestä, ja ehtoollinen, joka muistutti hengestä syntymistä. Se, joka on kokenut, hän ymmärtää tämän asian, hän tietää sen, hän voi selittää, mikä on tuo vedestä syntyminen, mikä hengestä syntyminen, mikä Kristuksen toinen tuleminen.

Koettaisimmeko lyhyesti kuvata, mitä vedestä syntyminen on? Vedestä syntyminen on sitä merkittävää valmistusaikaa ihmisen sielussa, jolloin hän todella paljon käyttää vettä ulkonaisestikin, ja jolloin hän valmistuu henkeä vastaan ottamaan. Jokainen ihminen, joka ei tyydy elämään kokonaan ajattelematta, elämän hyöriinään ja pyöriinään antautuen, vaan etsii totuutta, ajattelee elämää kysyen itseltään, mitä tämä olemassaolo on, hän ei voi tehdä syntiä aivan ajattelematta, niinkuin suruton ihminen. Jos hän on elänyt vähät nautintorikasta elämää, hän vetäytyy siitä pois, kun hänestä on tullut totuuden etsijä. Hän ei tahdo himoilleen antaa valtaa, hänen vaistonsa sanoo, että hänen täytyy nyt hillitä itseään, hänen täytyy, kuin puhdistaa itseään. Hän ei saa oikein ajatella, kysyä, tehdä sitä sielullista, sisäistä työtä, jota vaaditaan totuuden etsijältä, ellei hän pidä ruumistaan puhtaana, ellei hän juo vettä päihdyttävien juomien asemesta; hän luopuu myös semmoisista ruuista, jotka tuntuvat liian raskailta.

Vaikka tämä on ulkonainen asia, niin se sittenkin on erinomaisesti valittu vertaus. Vedestä pitää ihmisen syntyä, vesi on se, joka puhdistaa. Ihmisen täytyy puhdistaa itseään sisäisesti ja ulkonaisesti, muuten hän ei voi etsiä totuutta, hän ei voi ollenkaan toivoa, että hän muuten saisi katsella elämää

kasvoista kasvoihin, niinkuin Jeesus sanoo: „ainoastaan se, joka on puhdistanut sydämensä voi nähdä Jumalan“. Totuudenetsijä tuntee sisässään, että ellei hän luovu siitä, minkä hän käsittää pahaksi, vääräksi, ei hän voi toivoa saavuttavansa totuutta. Tämä on tavallaan niin itsestään lankeava, että sen kaikki ymmärtävät. Jos katsomme kristikuntaa, niin huomaamme, ettei suvaita, että ihminen, joka on tullut kristityksi sanan vähän todellisemmassa merkityksessä, eläisi kuinka tahansa synnissä; jotain häneltä odotetaan, vaaditaan. Kirkko on pitkin matkaa ollut tätä vaatimusta, pyrkimystä, ja sen koko ansio on siinä, että se on ymmärtänyt tämän ensimmäisen totuuden vaistomaisesti, nim., että ihmisen täytyy puhdistaa itseään, hillitä itseään, ottaa vähän kiinni itsestään, tarttua sieluunsa ja ruumiiseensa.

Tämä on ymmärretty, ja sentähden on aina voitu ylläpitää uskoa henkeen, kaikkeen hyvään, näkymättömään elämään. Tätä ihminen ei voi ymmärtää, ellei hän vähän puhdistaa itseään. Hän ei voi ymmärtää kauneutta, totuutta, ei mitään suurta, ellei hän aseta jotain vaatimuksia itselleen, ellei hän itseään puhdistaa sen verran, kuin osaa. Ja sentähden ei maailma ole sittenkään vajonnut eikä koskaan vajoa täydelliseen materialismiin. Elämän monet voimat ihmiskunnan sisällä pitävät ihmisiä vireillä, kehittävät heitä, neuvovat heille, että he ovat järkiolentoja, joiden tulee etsiä, uskoa ja toivoa.

Mutta tähän ensimmäiseen kohtaan ihmiset tavallisesti pysähtyvät, he eivät mene sen kohdan yli. He tulevat siihen että vähän puhdistavat itseään, mutta sitten pysähtyvät, jäävät samaan tilaan. Mehän näemme, että kaikki kirkot ja lahkot jäävät aina tähän kohtaan. Ja mihinkä ne jäävät? Ne jäävät siihen, jota nimitämme resignationiksi. Korkein viisaus, jonka ihminen saavuttaa, on resignationi, alistuminen elämän välttämättömyyteen. Se on viisauden huippu. Mitä ihminen muuta osaa, kuin tyytyä siihen, mitä hänellä on. Eihän ihminen sen enemmän voi tietää, saavuttaa, hän saa olla iloinen, kun osaa ottaa vastaan kaikki, mitä elämä hänelle tarjoaa, iloisella mielellä. Kaikista sivistyneimmät, kauneimmat olennot ovat saavuttaneet tuommoisen hienon, kulttivoitun resignationin ottaa iloisesti vastaan kaikki. Kaikki on kuitenkin turhaa ja pientä, emme voi muuta tietää, kuin että jokin välttämättömyys on olemassa, paras on, että ihminen kulttivoi omaa henkeään ja sieluaan, silloin hän on niin onnellinen, kuin voi olla maailmassa.

Ja kuitenkin Jeesus Kristus sanoo: „Teidän täytyy syntyä vedestä ja hengestä, sillä minä en tule silloin, kun te synnytte vain vedestä. Jumala ei vielä silloin tule, teidät täytyy syntyä myös hengestä, teidän täytyy ottaa vastaan Lohduttaja, totuuden Pyhä Henki, muuten en minä voi tulla, eikä Isä voi ottaa teihin asuntoa.“

Mitä siis ihmisen pitäisi tehdä? Hänen pitäisi ylläpitää joustavuuttaan, henkevyyttään, sillä kun hän on vedellä puhdistunut, silloin tulee maailman loppu hänelle persoonallisesti, hänen oma maailmansa loppuu. Ihminen itse on mikrokosmos, maailma pienoiskoossa, hänen sisässään tapahtuu kaikki, hänessä ovat kaikki kosmoksen salaisuudet; kaikki voimat, jotka ovat makrokosmoksessa, ovat myös hänessä. Ovathan hänen ruumiinsa kokoonpantu tämän näkyväisen tason voimista ja atomeista.

Ihminen on siis mikrokosmos, pienoismaailma, ja sen loppu on tuleva, se on kuoleva, menevä pirstaleiksi. Siitä Jeesus sanoo: „Voi teitä, jos ette ole silloin olleet varoillanne, odottaneet Ihmisen Pojan tulemistä! Jos ette ole syntyneet Pyhästä Hengestä, jos ette ole vastaanottaneet Lohduttajaa, silloin te itsekä häviätte. Mutta jos olette valvoneet ja rukoilleet, jos olette ottaneet parakleetin vastaa, silloin näette minun tulevan, silloin minä tulen teidän luoksenne taivaan pilvissä.“

Ihminen, joka on syntynyt vedestä ja nyt pyrkii syntymään Pyhästä Hengestä, ottamaan vastaan Lohduttajan, hän tarvitsee jonkun verran apua ja ohjausta veljiltä, jotka ovat enemmän kokeneet. Vaikea on ihmisen kulkea aivan yksin, hyvin vaikea yksin murtautua kaiken pimeyden läpi silloin, kun hänen maailmansa menee pirstaleiksi. Sentähden meitä ihmisiä on täällä maan päällä niin paljon, että voisimme auttaa ja tukea toisiamme, näyttää tosillemme tietä, sillä muutamat meistä ovat kokeneemmat kuin toiset, tietävät enemmän. Kun ihminen siis todella kaipaa ohjausta ja apua., kun hän todella vielä tuntee, vaikka hän on puhdistunut vedestä, ettei hän ole mitään vielä saavuttanut, kun hän tuntee, että nyt hänen täytyisi kokea enemmän, jotta saisi totuutta tietää, silloin hänen on otettava semmoisia askeleita, joista ei voi puhua, joista ei voi julkisesti kertoa, joista täytyy vain kuiskata hiljaisuudessa, yksinäisyydessä ohjata ja opettaa. Hänen täytyy ponnistaa sielunsa voimat niin äärettömään korkeuteen, että hän aivan kuin murtaa läpi usvan, läpi pilvien pois koko alemmasta inhimillisyydestä, pois kaikesta heikkoudesta, pois kaikesta, mikä oli hänelle ennen maailma. Siitä hänen täytyy sielussaan, hengessään murtautua ulos. Ja silloin

tulevat Lohduttajat hänet luo, ja silloin tulee äkkiä myös Kristus, Jumalan Poika. Ja ihminen hengessään, sisässään näkee, mikä on Jumalan Poika. Ihminen täyttyy Jumalaa Pojalla, Jumalan Pojan elämällä, ihmisestä itsestään tulee Jumalaa Poika, sillä hän näkee, että Jumalaa Poika on se ihmeellinen salaisuus, ikuinen mysterio, joka on meidän ihmiskuntamme henkeen kätkeyty. Jumalan Poika on siemen jokaisen ihmisen sielussa, Jumalan Poika on elämä, suuri, ihmeellinen todellisuus tässä meidän ihmiskunnassamme ja koko maailmassa. Jumalan Poika on Jumala itse ilmenneenä, täydellisenä ihmisenä hengen maailmassa, ja se Jumalan Poika asuu siemenenä jokaisen ihmisen sielussa. Kun ihminen sen löytää, hän samalla itse tulee Jumalan Pojaksi, ja silloin hän näkee elämän tarkoituksen, silloin hän tuntee, ymmärtää, että me kaikki olemme olemassa sitä varten, että kasvaisimme Jumalan Pojan kaltaisiksi. Me olemme olemassa täällä ikuisina vaeltajina, jälleensyntyvinä sieluina, jotka synnymme tänne ja kuolemme pois sitä varten, että meissä kerran syntyisi Jumalan Poika, sitä varten, että tulisimme tietoisiksi Kristuksesta meissä.

Samalla, kun totuudenetsijä löytää Jumalan Pojan, Kristuksen, niinkuin apostoli Paavalille tapahtui Damaskoksen tiellä, samalla hänelle ilmestyy Jeesus Kristus. Ja hän tietää: Kristuksen toisessa tulemisessa, joka tapahtuu hänessä itsessään, tulee samalla Jeesus Kristus hänen luo, sillä Jeesus Kristus on tuossa Jumalan Pojassa. Ja tuossa Jumalan Pojassa ovat kaikki viisaat, ihmiskunnan vapahtajat, kaikki mestarit, kaikki suuret vihityt, jotka ovat kasvaneet Jumalan Pojat mittaan.

Kristuksen toinen tuleminen on täten yksilöllinen asia ennen kaikkea. Me emme voi puhua Kristuksen toisesta tulemisesta, ellemme ole ottaneet Kristusta vastaan itsessämme, ellei Jeesus Kristus itse persoonallisesti ole tullut meidän luoksemme. Me emme voi ollenkaan ymmärtää, mitä mahdollisesti tarkoitetaan Kristuksen ulkonaisella tulemisella, ellemme ole ensin kokeneet tuota sisäistä, mystillistä tulemistä. Se on kokemusta, se on tietoa. Koska tulee se aika, että ihmiset henkisesti kaipaavat kokemusta ja tietoa!